

- [Facebook](#)
- [Twitter](#)
- [RSS Feed](#)

- [Anmeldelser »](#)
- [Artikler »](#)
- [Podcasts »](#)

Nyhedsbrev:

- [Om LitteraturNu](#)
- [Redaktion & Skribenter](#)
- [Kontakt](#)

Copyright 2015 · LitteraturNu · All Rights Reserved

☺

41 personer synes godt om dette. [Opret en profil](#) for at se, hvad dine venner synes godt om.Af [Laurits Nikolajsen](#) | 26. november 2018

Forfaldets eventyrland – Gregor von Rezzori EN ANTISEMITS ERINDRINGER

Erindringer bøjes til det yderste i von Rezzoris mesterligt sprudlende og tvetydigt jødehadende vidnesbyrd fra en verden i opløsning.

Citat

Hvad der nagede mig endnu mere var min skyldfølelse. For det var jo jøinder, hvis smukke øjne og hvidtandede smil jeg var faldet for, og med min libidinøse ophidselse forrædte jeg alt, hvad man havde indpisket mig, at jeg skulle respektere. Jeg forestillede mig selv, forelsket og salig, i en jødisk piges arme – og forestillingen, der indfandt sig i forskellige variationer med uformindsket voldsomhed, viste, at jeg manglede karakter, moralsk ryggrad. Min moralske geografi havde så at sige ingen Karpater, for slet ikke at tale om Hohe Tauern. Jeg var tydeligvis ikke min far en værdig søn.

Mod slutningen af Gregor von Rezzoris EN ANTISEMITS ERINDRINGER fra 1979 når fortælleren, der bærer samme navn som forfatteren, frem til en helt central indsigt, et slogan fra den erindringsteknik, han uden tøven benytter sig af: 'Det fortidige er altid et eventyrland'.

Gregor von Rezzori kom til verden i 1914 – året for Første Verdenskrigs begyndelse og, i hans optik, året, hvor Europa indledte en langvarig komposteringsproces. Hans far var – ligesom romanfiguren Gregors far er det – udstationeret i Bukovina i det, der indtil 1918 var en østlig udpost for det østrig-ungarske dobbeltmonarkis pænt civiliserede selvopfattelse, derefter en del af Rumænien.

Det er til dels her, på grænsen mellem øst og vest og i et mentalt og socialt landskab, hvor traditioner, imperiale grænser og klasse- og raceskel i tiden mellem de to verdenskrige er i opløsning, at Gregors eventyrland, kilden til romanens på én gang muntre og længselsfulde fortællinger, befinder sig.

Her forsøger Gregors familiemedlemmer at leve videre i verden af i går, mens de – i særdeleshed faren – brokker sig over de forandringer og det forfald, der pibler frem omkring dem. Gregor nærer en kraftig troskab overfor sin jagtgale far, men ender alligevel altid med at bryde hans bud: 'Jeg var opdraget efter de strengeste principper om jægerære, men følte en næsten smertelig glæde ved at optræde som hønsetyv', lyder det fx i den første fortælling.

At det fortidige har karakter af et eventyrland skyldes ikke blot, at fortælleren Gregor længes mod en tabt, fortryllet barndom. Det eventyrlige består nemlig også i, at fortiden i EN ANTISEMITS ERINDRINGER er en fleksibel størrelse, der kan pyntes med detaljer fra andres liv for at blive endnu mere eventyrlig. Gregor plukker skamløst familiemedlemmers oplevelser og føjer dem til sin egen biografi – ikke for at lyve, men for at gøre sine fortællinger bedre: 'Det var ikke, fordi han ville gøre sin præcise herkomst mere kulørt, han ville bare gerne gengive den religiøse stemning, og derfor lånte han lidt farve til sin palet'.

Både sandhed og erindring er altså litterære størrelser, og netop derfor er de fem fortællinger fyldt til bristepunktet med lømmelhistorier, eskapader og uforlignelige bipersoner, som det er svært ikke at grine højlydt af, efterhånden som von Rezzori udfolder sit 'menneskelige raritetskabinet'.

Det gør han først som teenagedrivert i Bukovina, siden ungt omflakkende i Bukarest og Wien. Som titlen jo også skandaløst antyder, har han imidlertid altid en følgesvend med sig, der binder de fem fortællinger sammen: antisemitismen. Det er bare ikke en institutionaliseret og ideologisk antisemitisme, som Det Tredje Rige repræsenterer, for den er nemlig 'uæstetisk', ligesom Hitler er uden den 'messianske nimbus', som folk ser i ham.

I stedet er det et nedarvet, hverdagsligt og modsætningsfyldt jødehad, von Rezzori har fået med sig fra sin deklasserede familie, et jødehad, der bobler dybtfølt frem i både Bukovina og Wien. Jøderne hades som en selvfølge, for kun sådan kan familien von Rezzori fastholde deres ridderlige selvforståelse og Gregor sin troskab overfor faren.

På den måde er EN ANTISEMITS ERINDRINGER et vigtigt vidnesbyrd om fordommenes farlige evne til at sive videre til de næste generationer. Men den er også meget mere end det, for overalt viser der sig sprækker og ulogiske idiosyncrasier i fordommene. Tydeligst når Gregors libido gang på gang mudrer hans verdensbillede og får ham til at forelske sig i en 'jødinde', men også når han som barn flakker venneløs rundt i sin onkels ørkesløse landsby og bliver venner med Wolf Goldman, hvis navn gør Gregor forvirret:

– På den ene side var jeg glad for, at min nye ven ikke havde et pinligt jødisk navn som Moische eller Jossel. På den anden side forekom det mig ikke helt rigtig, at han skulle hedde det samme som en kriger fra de tyske heltesagn.

Venskaberne, de erotiske udskjelser og antisemitismen folder sig ud i nogle meget lange sætninger, der tæller både ophobede sanseregistreringer og essayistiske refleksioner, og som altid flyder smukt og uanstrengt af sted. Von Rezzori indfanger mesterligt og med et overlegent vid alle de stemninger, konflikter og personligheder, der udfylder tilværelsen mellem en gryende modernitet på den ene side og landlig, småadelig idyl på den anden. Og han fylder ofte forfaldsbetragtningerne med en henslængt komik, som når bedstemoren beskrives som 'affældig og stiv som et fugleskræmsel, et skrækeligt mindesmærke over verdslig forgængelighed.'

Det er Judyta Preis og Jørgen Herman Monrad, der har oversat von Rezzoris tyske til et gnidningsfrit og smukt klingende dansk, der overbevisende holder sammen på de snoede sætningskonstruktioner og konsekvent overfører den tilbageskuende Gregors tone – hele tiden på grænsen mellem ironisk distance og længselsfuld melankoli, men altid uden selvransagelse – til dansk.

Dermed genintroduceres – takket være oversættere og det ihærdigt-smagfulde forlag Sidste Århundrede – en vildtrablende og vigtig stemme fra et forsvundet Europa.

- Forfatter: Gregor von Rezzori
- Titel: EN ANTISEMITS ERINDRINGER
- Originaltitel: Denkwürdigkeiten eines Antisemiten
- Oversat af: Judyta Preis & Jørgen Herman Monrad
- Forord af: Péter Nádas
- Sider: 326
- Pris: 249,95
- Forlag: Sidste Århundrede
- ISBN: 9788799617289

Køb hos Plusbog.dk

Nyeste anmeldelser i kategorierne [Erindringer](#), [Fortællinger](#), [Klassiker](#), [Roman](#),

- [Et retningsløst helvede – Knud Romer KORT OVER PARADIS](#) · 22-08-2018
- [Imperiets begyndende fald – Ngûgî wa Thiong'o I FORTOLKERENS HUS](#) · 09-02-2017
- [En sortseers læreår – Thomas Bernhard ET BARN](#) · 28-08-2015
- [Polaroid-fotos fra Paris og omegn – Patrick Modiano ET FORBASKET FORÅR & SMERTEPUNKTET](#) · 04-05-2015
- [Faunens øre blottes – Virginia Woolf 22 HYDE PARK GATE](#) · 08-04-2015

Læs også

- [Verden er borgerskabets, men livet tilhører drømmerne – Nescio SMÅ TITANER](#) · 26-10-2018
- [Underholdende, overfladisk magi – Pasi Ilmari Jääskeläinen DEN SKINBARLIGE SANDHED OM LUMIKKOS LITTERÆRE SELSKAB](#) · 18-06-2018
- [Woolf er træt af at gå – Virginia Woolf ÅRENE](#) · 05-01-2017
- [Fornedrelsens logik – Hermann Ungar DE LEMLÆSTEDE](#) · 07-09-2016
- [Sådan er et jødeliv – Joseph Roth JØDER PÅ VANDRING](#) · 26-02-2016